

ved Ansættelse i Statsjenssten betinges af visse forudgaaende Examina, som ligge ved Universitetet, eller forskjellige andre særlige Foranstaltninger, hvorved en heel Deel Candidater, uafhængig af det for Staten fornødne Antal, aarlig blive forfremmede til at faae denne Adkomst — jeg har, siger jeg, hyppig heuledeet Thingets Opmærksomhed paa, hvor uheldig denne Tilstand lidt efter lidt har stillet sig, idet paa den ene Side Antallet af de saaledes Examinerede, af de Candidater, der komme til at faae denne Berettigelse til Ansættelse i Statens Embeder, hyppig er hoyet ud over det, som er nødvendigt for Statsjenssten, og paa den anden Side de, der styre Statens Anliggender, ere i en væsentlig Grad indskrænkede i deres Valg, paa Grund af disse Betingelser, som maae gaae forud for Ansættelsen. Der er mange Grene i Statsstyrelsen, hvor den Art Kundskab, erhvervet i en saadan Grad og i et saadant Omfang, som der kræves ved de forskjellige Examina, paa ingen Maade behøves, og hvor det derimod vilde være gavnligt, om de Bedkommende tidligere havde været inddragne i en Forretningskreds, der havde vænnet dem til at underordne sig mange Forhold af en ganske anden Natur og skaffet dem Erfaring og Kundskaber af en anden Art, som vilde være mere nyttige for Statsjenssten. Dermed er det fra min Side ikke sagt, at jeg vilde udelukke en forud for Ansættelsen gaaende Prøvelse; det er derimod Noget, jeg til enhver Tid vilde lade berøbe paa Bestyrelsen, idet de forskjellige Grene af den maatte vide, hvilke Prøver de for deres Bedkommende vilde kræve; førend de ansatte Nogen i Statsjenssten. Det kunde jo gjerne være muligt, at de ved mange Leiligheder ingen anden Prøve vilde kræve end den, at den Bedkommende i en vis Tid havde vist, at han var brugbar. Under enhver Omstændighed er det ikke min Hensigt at ville udelukke Prøverne; men kun at komme til, lidt efter lidt at udfric Bestyrelsen fra at søge Candidater, hvis Adkomst hidrører fra et i en vis Maade og i en betydelig Grad selvstændigt Institut, og paa den anden Side vil jeg, om muligt, søge at bidrage til at bringe det derhen, at Studierne tage en anden Retning, at Opmærksomheden mere henledes paa at erhverve

Kundskaber, Dydighed og tidligere Brugbarhed, end paa at skaffe sig den Examen i visse bestemte Sag, idet det er min Overthydning, at denne Retning af Studierne er skadelig for Videnskaben i det Hele taget. Jeg har undersøgt, hvorledes man nærmest kunde komme til at begynde paa at afhjælpe de Mangler, som hænge sammen hermed, og jeg har troet, at den nærmeste Veie vilde være den at foreskrive et Tidspunkt — jeg har sat det temmelig langt frem i Tiden, nemlig til 1865, for ikke at affære Nogen, der nu har taget sin Bestemmelse for Livet, fra de Forhaabninger, som han havde, da han gik ind derpaa — fra hvilket to Paragrapher i Fdgn. af 26de Januar 1821 skulde træde ud af Kraft; jeg skal senere nærmere gaae ind paa disse Paragraphers Bestaand. Naar denne Sag her tidligere har været omtalt, har det især fra enkelte Sider været bemærket, at medens jeg søgte saaledes at trænge Examenssystemet i Baggrunden, var der andre constitutionelle Lande, og dermed har man navnlig meent England, hvor man i dette Dieblis gjorde Bestræbelser i den modsatte Retning, idet man søgte at støtte Ansættelsen i Embedsfagene til visse Prøver. Jeg behøver ikke at sige, at her er ingen Modsatning tilstede. Jeg har jo allerede fra Begyndelsen af gjort opmærksom paa, at Spørgsmaalet er ikke om at forhindre Bestyrelsen eller Regjeringen fra at prøve de Personer, som den vil bruge i Statsjenssten, men kun om at frie den for et Baand, som jeg anseer for skadeligt, eller under enhver Omstændighed for uønskedigt. Men selv om jeg vilde antage, at der var nogen Modsatning i de to Retninger, hvori man saaledes bevæger sig her og i et andet constitutionelt Land, saa er dette ganske naturligt. I det andet constitutionelle Land er nemlig Forholdet saaledes, at den bagved liggende Tid, som endnu behersker den nærværende, er en Tid, hvor Familiararistocratiet, de store Familier, stode i Spidsen for de politiske Partier, og, saa at sige, regjerede og styrede Landet, og hvor deres Indflydelse gjorde sig gældende ved Ansættelser i Embedsfagene paa en saadan Maade, at disse kun fandt Sted indenfor en snæver Kreds af visse Familier, som især kom til at bestyre